

Waar ook ter wereld worden gedenktekens opgericht.
Dat deed men vroeger. Dat doet men nog steeds.

Gedenktekens en monumenten worden opgesteld
om te markeren als er iets wat belangrijk of bijzonder is geweest.
Als er een groot verlies te betreuren valt.
En ook als er iets te vieren valt.
Monumenten met als doel om herinneringen levend te houden.
Om niet te vergeten.

Er zijn grote en kleine tekens. Ons land staat er vol mee.
Ook zeker hier in de omgeving.
Nogal wat monumenten en plaquettes in ons land verwijzen naar de Tweede
Wereldoorlog. Naar de mensen die in die oorlog om het leven gekomen zijn.
En naar de bevrijding van die oorlog.
Een ander monument wijst op ernstige ramp.
Of bijvoorbeeld het slavernij verleden.

Wat valt op?
Vrijwel alle gedenktekens zijn van steen. Waarom steen?....

Omdat stenen blijvend zijn.
Stenen zijn duurzaam.
Die vergaan niet.
Mensenlevens komen en gaan.
De tijd vervliegt.
Veel is in beweging.
Dingen komen op en gaan weer onder.
Maar een steen blijft standvastig.
Als een teken in de tijd.

En het is daarom ook niet vreemd dat wij onze overleden geliefden in gedachten
houden, vaak met behulp van een steen.
Een begraafplaats als rondom deze oude kerk met al zijn graven is dan ook één
groot gedenkteken.
Met vrijwel altijd met namen op de steen. Vaak met een tekst.
En soms met een foto.

En hier in de kerk hebben we het gebruik om van de overledene als gedachtenis
haar of zijn naam op een wit steentje te schrijven.

Dat gedenkstenen al eeuwen geleden voorkwamen, maken we op uit het verhaal over Jacob.

Moederziel alleen is hij onderweg. Op de vlucht geslagen voor zijn tweeling broer Ezau. Die het op Jacobs leven had voorzien.

Omdat Jacob zijn broer Ezau had bedrogen had. Hem de vaderlijke zegen ontfutseld had.

Op advies van zijn moeder vlucht Jacob naar familie in Haran.

Hoe Jacob zich voelt als hij onderweg is, wat er door hem heen gaat, we worden het niet gewaar.

Maar één is duidelijk, de voortvluchtende Jacob heeft een groot verlies te dragen.

Het verlies van zijn vader. Van zijn moeder.

Ja, ook van zijn broer die hem naar het leven stond.

Zijn weggaan betekent het verlies van zijn vertrouwde omgeving, van de verbanden waarin hij functioneerde.

En verlies betekent vaak verdriet en rouw

omdat wat je lief en dierbaar was, niet meer terugkomt.

Omdat je mensen met wie je intensief en liefdevol verbonden was, verloren bent.

Jacobs reis naar zijn verre familie is lang en onzeker.

Van die reis zelf horen we vrijwel niets.

Noch van wat Jacob onderweg meemaakt.

Slechts één nacht wordt er uitgelicht en uitvergroot. Dat is de nacht van Bethel.

In die bewuste nacht droomt Jacob. In zijn tobkende geest ziet hij een ladder, die hemel en aarde verbindt.

En op die ladder ziet hij engelen heen en weer pendelen tussen God en hemzelf.

Die engelen dragen Jacobs nood mee omhoog: zijn angst, zijn verdriet, zijn schuld. Zijn fouten. Al die zaken die hij als een last met zich meedraagt. En die de engelen voor Gods aangezicht brengen.

En als de engelen weer bij God vandaan afdalen, dan nemen ze iets mee van God voor Jacob: troost, vergeving, nieuwe moed, licht en warmte.

Allemaal zaken, waar niemand zonder kan.

En als de op de grond liggende en dromende Jacob opnieuw kijkt, ziet hij God zelf. Hij ziet de Heer bij zich staan. Naast hem, voor hem, achter hem. God die zich laat zich zien in het verlies en in het verdriet van Jacob. Onvoorzien, onaangekondigd en onverwacht.

En dan klinkt midden in die nacht Gods stem, waarmee Hij Jacob een hart onder de riem steekt als hij hem belooft: Ik ben bij je en ga ik met je mee, waar je ook gaat en staat.

Reken maar: je zult nog een lange weg te gaan hebben. Je zult het zo nu en dan best nog zwaar krijgen. Vaak zul je nog eens terugdenken aan de tijd die achter je ligt. Aan de mensen die jouw leven hebben gevormd.

Vooruitkijkend zal het niet altijd gaan, zoals je zelf graag wilt. Maar ik beloof je dat je eens weer veer veilig thuis zult komen uit je ballingschap.

Zo wordt Jacob in het donkerheid van de nacht, in de duisternis van zijn leven overrompeld door Gods stem en overspoeld door het licht van de engelen. En dan midden in die nacht schrikt hij wakker. Gelukkig niet van een nachtmerrie. Maar van een hoopgevend visioen.

En op dat moment drong tot hem door dat er iets buitengewoons aan de hand was. Dat er iets bijzonders aan de hand. Eerbied en verwondering Als vervulden hem. Want deze ruimte ervoer Jacob als heilige grond waarop hij God ervaren heeft in zijn verdriet en verlies. Als een plek om ruimte te vinden voor hoop en herstel. Een plek die voor Jacob als een huis van God werd, waarin hij mocht verblijven, al was het maar slechts voor één nacht.

En de volgende morgen als de duisternis zich teruggetrokken heeft en de zon is opgekomen, markeert Jacob deze bijzondere plek. Als de ruimte tussen waar hij vandaan kwam en van waaruit hij verder trekt.

Op die vroege ochtend voert Jacob een ritueel uit. Hij pakt de steen, die op de grond lag en die hem tot hoofdsteen diende, en zet die rechtop. En door olie over die steen te gieten, werd het voor altijd tijd een levende en sprekende steen, toegewijd aan God. Als een monument van inkeer en ommekeer voor Jacob. De steen als het zichtbare teken dat hemel de aarde raakt.

En met dat Jacob die steen opricht, richt hij zichzelf ook op. Hij staat op en hij gaat verder.

Over stenen gesproken, hier in de nis geborgen in deze oude en stevige oude muur liggen 12 witte stenen. Met daarop 12 namen van mensen die in het afgelopen kerkelijk jaar overleden zijn. Vandaag gedenken we hen.

Het overlijden was voor een ieder van hen verschillend. De één is lang ziek geweest voordat hij of zij stierf. De ander is plotseling van ons heengegaan. De één is op hoge leeftijd gestorven. De ander was nog geen 60 toen hij of zij uit ons midden wegviel.

Voor de een was de dood aanvaardbaar. Omdat zijn of haar leven voltooid was. En dat met dankbaarheid teruggekeken kon worden op het leven dat achter hem of haar lag.

Voor de ander kwam de dood te vroeg. Omdat het leven nog lang niet af was en er nog zoveel mooie plannen en wensen waren.

De namen van hen die we vandaag moeten noemen, roepen herinneringen op. Gevoelens en gedachten.

We zijn immers met hen verbonden geweest. Intensief of oppervlakkig. Er is met hen gelachen en getreurd. Overleg gepleegd en besluiten genomen. Het zijn herinneringen aan onze dierbaren van wie we liefde ontvangen hebben. En kracht en energie, vreugde en moed, wijsheid en steun. En aan wie wij ook onze liefde en aandacht en zorg hebben kunnen geven. Maar we denken wellicht ook terug aan pijn, teleurstellingen en eenzaamheid die we met hen gedeeld hebben.

Hun leven is ten einde gegaan. En we mogen geloven dat onze dierbare overledenen voor altijd een plek gevonden hebben bij God. En dat evenals stenen, hun namen voor eeuwig bewaard blijven. Die gedachte mag ons troost geven om verder te gaan zoals ook eens Jacob.

Vandaag loopt het kerkelijk jaar ten einde.

Volgende week zondag vieren we de eerste zondag van de advent. En met de advent kijken we uit naar het licht in de duisternis. Naar de geboorte van de Messias. Naar de zoon van God. Naar het nieuwe leven

We mogen ons getroost en omringd weten door het licht, door Gods eeuwig licht ten einde toe. Licht dat ons aanstoot in de morgen.